

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

КОРНЕЛЮК Ольга Антонівна

УДК 339.92:911.375(043.3)

**АКТИВІЗАЦІЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІСЬКИХ
ПОСЕЛЕНЬ**

08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Луцьк–2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Павліха Наталія Володимирівна,
Східноєвропейський національний університет імені
Лесі Українки,
завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин та управління
проектами.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Карий Олег Ігорович,
Національний університет «Львівська політехніка»,
завідувач кафедри менеджменту організацій;

кандидат економічних наук, доцент
Зеліч Вікторія Вікторівна,
Ужгородський національний університет,
доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу
та менеджменту.

Захист відбудеться «26» червня 2018 року об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 32.051.06 у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки за адресою: 43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 30, ауд. 107.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки за адресою: 43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 30 а.

Автореферат розіслано «25» травня 2018 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. О. Цимбалюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах транскордонне співробітництво регіонів України виступає сприятливим чинником поглиблення процесів європейської інтеграції та засобом реалізації євроінтеграційних орієнтирів країни. В умовах реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, коли державна стратегія транскордонного співробітництва характеризується фрагментарністю й недостатньою скоординованістю, потребують розробки та реалізації напрямів вдосконалення транскордонного співробітництва. Відтак проблеми активізації транскордонного співробітництва актуальні як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Потужним потенціалом для розвитку транскордонних зв'язків володіють міські поселення. Проте механізми реалізації транскордонного співробітництва міських поселень України в сучасних умовах є недостатньо ефективними. У зв'язку з цим постає необхідність наукового обґрунтування транскордонного співробітництва міських поселень, особливостей і стратегічних напрямів їх розвитку як центрів активізації транскордонної співпраці.

Теоретико-методологічні й прикладні положення транскордонного співробітництва досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Ю. Барський, П. Беленький, В. Будкін, Б. Буркінський, В. Гоблик, М. Долішній, А. Вавринюк, П. Ван-Рун, Л. Давиденко, І. Журба, В. Зеліч, В. Кравців, В. Лажнік, М. Лендел, А. Литвинюк, П. Луцишин, Ю. Макогон, С. Максименко, Н. Мікула, О. Мілашовська, В. Павлов, Н. Павліха, С. Писаренко, Д. Стеченко, І. Студеніков, Р. Федан, І. Цимбалюк, А. Ярош й ін.

Проблематику розвитку міських поселень розглядали науковці О. Безлюбченко, О. Бойко-Бойчук, А. Доценко, М. Дьомін, Р. Гуляк, О. Завальний, Г. Заваріка, В. Загородній, О. Карий, В. Кравченко, І. Маєргойз, К. Паливода, Л. Петрук, В. Прибиткова, Ю. Пітюренко, Б. Хорев та ін.

Аналіз наукової літератури стосовно розвитку транскордонного співробітництва й міських поселень дав підставу виявити недостатнє обґрунтування теоретико-методичних і практичних засад активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Наведені положення зумовили актуальність, наукову та практичну цінність дисертаційної роботи, основні цілі й завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Основні результати дисертаційної роботи отримано в процесі безпосередньої участі здобувача в здійсненні науково-дослідної роботи кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, зокрема під час виконання науково-дослідної роботи кафедри «Трансформація зовнішньоекономічної діяльності України в умовах реалізації європейського вибору» (довідка № 03-28/01/483 від 21.02.2018), а також у межах виконання держбюджетних тем «Єврорегіон “Буг”»: передумови та стратегічні пріоритети сталого просторового розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U000581), де дисертантом розкрито стратегічні напрями активізації транскордонного

співробітництва міських поселень; «Єврорегіон “Буг”»: ринкова трансформація в умовах міжрегіональної інтеграції» (державний реєстраційний номер 0111U002147), у межах якої визначено фактори, що впливають на процеси активізації транскордонного співробітництва міських поселень України та обґрунтовано теоретико-методологічні засади функціонування міських поселень як центрів активізації транскордонного співробітництва; «Інноваційні форми активізації бізнесу в умовах європейської інтеграції» (державний реєстраційний номер 0115U002350), де здобувачем обґрунтовано запровадження організаційно-економічного механізму розвитку міських поселень у контексті активізації транскордонного співробітництва.

Мета й завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи – теоретико-методичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Для досягнення зазначеної мети поставлено й виконано такі завдання:

- розкрити концептуальні засади активізації транскордонного співробітництва;
- визначити міські поселення як центри активізації транскордонного співробітництва;
- розвинути методичні підходи до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень;
- провести аналіз передумов активізації транскордонного співробітництва в Україні;
- здійснити діагностику транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні;
- визначити рівень транскордонного співробітництва міських поселень;
- здійснити моделювання та обґрунтувати стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень;
- удосконалити організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень у контексті активізації їх транскордонного співробітництва;
- розробити рекомендації щодо розвитку форм активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Об’єкт дослідження – процеси активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Методи дослідження. Методологічні основи розвитку транскордонного співробітництва міських поселень ґрунтуються на фундаментальних положеннях сучасної економічної теорії, теорій розвитку продуктивних сил і регіональної економіки, міжнародних економічних відносин, європейської інтеграції тощо. Розробка теоретико-методичних та прикладних засад активізації транскордонного співробітництва міських поселень здійснювалася на основі системного підходу, який дав змогу комплексно розглянути їх у контексті активізації транскордонної співпраці як цілісну систему взаємопов’язаних і взаємодіючих компонентів з урахуванням максимально ефективного використання транскордонних зв’язків.

У процесі дослідження застосовано загальноприйняті в економічній науці методи: монографічний, історико-логічний – для розкриття теоретичних засад активізації транскордонного співробітництва міських поселень (п. 1.1; 1.2); аналізу та синтезу, групування, структурно-функціональний – для розкриття методичних підходів до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень і визначення його рівня (п. 1.3; 2.3); узагальнення та аналізу – для характеристики передумов активізації транскордонного співробітництва в Україні (п. 2.1); економіко-статистичний – для оцінки факторів активізації транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні (п. 2.2); абстрактно-логічний і системно-структурний – для обґрунтування стратегічних напрямів та організаційно-економічного механізму розвитку міських поселень у контексті активізації транскордонного співробітництва, розробки рекомендацій щодо розвитку транскордонного партнерства міських поселень (п. 3.1; 3.2; 3.3).

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, укази Президента України; офіційні матеріали Державної служби статистики України та її регіональних підрозділів; міжнародно-правові документи; наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, у яких висвітлено фундаментальні положення щодо розвитку транскордонного співробітництва й міських поселень; електронні ресурси, представлені в мережі Інтернет; результати власних напрацювань здобувача, аналітичні розрахунки тощо.

Наукова новизна одержаних результатів й особистий внесок дисертанта полягають у поглибленні теоретичних засад, обґрунтуванні необхідності та розробці напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень у контексті поглиблення євроінтеграційних процесів України.

Основні положення дисертації, що визначають її новизну й винесені на захист, полягають у такому:

удосконалено:

- концептуальні засади активізації транскордонного співробітництва, які, на відміну від наявних, ґрунтуються на застосуванні сукупності засобів і заходів, спрямованих на поглиблення та розширення транскордонних зв'язків завдяки використанню різноманітних форм транскордонного співробітництва на міжнародному й регіонально-локальному рівнях;

- методичний підхід до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень за допомогою виокремлення послідовних етапів, які, на відміну від наявних, уключають аналіз передумов і факторів активізації транскордонного співробітництва на національному та регіональному рівнях, що дає можливість об'єктивно оцінити рівень транскордонної співпраці міських поселень, розробити стратегічні напрями її активізації на основі моделювання та оперативно реагувати на зміну транскордонного середовища;

- організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень в контексті активізації їх участі в процесах транскордонного співробітництва, в основу якого, на відміну від наявних, покладено використання досвіду ЄС у контексті реалізації Угоди про асоціацію України і ЄС, що є відкритою й

динамічною системою принципів, методів та інструментів створення сприятливого транскордонного середовища для розвитку міських поселень.

дістали подальший розвиток:

- поняттєво-термінологічний апарат дослідження, зокрема запропоновано авторський підхід до трактування поняття «центр активізації транскордонного співробітництва», яке ґрунтується на виокремленні поселень, де відбувається реалізація одного або декількох видів транскордонної співпраці в економічній, культурній, освітній, адміністративній сферах завдяки налагодженню зв'язків між територіальними громадами прикордонних регіонів суміжних країн, а також у вигляді реалізації спільних проєктів задля створення оптимальних умов для життєдіяльності населення, зростання рівня його добробуту;

- наукові підходи до визначення факторів розвитку транскордонного співробітництва міських поселень, що, на відміну від факторів розвитку транскордонного співробітництва загалом, сформовані відповідно до впливу на активізацію транскордонного співробітництва міських поселень за допомогою виявлення таких, як економіко-географічне й геополітичне положення, природні умови та ресурси, економічний, населення й трудові ресурси, транспортна інфраструктура, прикордонна інфраструктура, зовнішня фінансова допомога та інвестиції, екологічні, етнічно-культурні, нормативно-правові, адміністративно-територіальний устрій, інформаційний;

- науково-практичні рекомендації щодо формування стратегічних напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень, на основі результатів моделювання та визначення основних складників його розвитку; їх запровадження розглянуто в контексті реалізації Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом та сприятиме адаптації регіональної політики України до регіональної політики цього об'єднання;

- рекомендації щодо активізації транскордонного співробітництва міських поселень завдяки розвитку таких форм, як прямі контакти, транскордонні промислові зони й парки, транскордонне партнерство, транскордонні кластери, транскордонні проєкти, транскордонні ринків.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення, викладені автором, доведені до рівня методичних розробок та прикладних рекомендацій, запровадження яких дозволить удосконалити транскордонне співробітництво міських поселень.

Практична значущість розроблення й упровадження науково-практичних підходів до забезпечення активізації транскордонного співробітництва міських поселень підтверджено довідками органів державного й регіонального управління, зокрема Управління розвитку, інвестицій та європейської інтеграції Волинської обласної державної адміністрації (№ 78/01-22/2-18 від 25.01.2018 р.), Департаменту економічної політики Луцької міської ради (№ 21-8/65 від 27.02.2018 р.), Золочівської районної ради Львівської області (№ 03-15/69 від 22.02.2018 р.), Жовківської міської ради Львівської області (№ 02-09/209 від 26.02.2018 р.), Княгининівської сільської ради Луцького району Волинської області (№ 438/02.14 від 23.02.2018 р.).

Основні теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації здобувача впроваджено в навчальний процес Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки під час підготовки навчально-методичних матеріалів, у процесі проведення лекційних та практичних занять із таких навчальних дисциплін, як «Регіональна економіка», «Європейське транскордонне співробітництво», «Економіка і зовнішньоекономічні зв'язки України», «Управління міжнародними проектами та програмами», а також у керівництві студентськими науково-дослідними роботами (довідка № 03-28/01/484 від 21.02.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі представлені в ній результати здобувачем отримано особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї й положення, які є результатом самостійної роботи здобувача, про що вказано в переліку наукових праць.

Апробація результатів дисертації. Основні результати, положення та висновки дослідження обговорено й схвалено на 22 міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, серед яких - «Регіон 2003: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 2003 р.), «Наука і освіта 2004» (м. Дніпропетровськ, 2004 р.), «Суспільно-географічні проблеми розвитку продуктивних сил України» (м. Київ, 2004 р.), «Соціально-економічні проблеми сталого розвитку українського суспільства» (м. Мелітополь, 2004 р.), «Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво» (м. Луцьк, 2006 р., 2007 р., 2011 р.), «Розвиток нових форм транскордонного співробітництва» (м. Львів, 2009 р.), «Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах» (м. Луцьк, 2007 р., 2008 р., 2009 р., 2010 р.), «Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу» (м. Луцьк, 2011 р.), «Стан та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку міста Луцька» (м. Луцьк, 2012 р.), «Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика» (м. Луцьк, 2012 р.), «Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації» (м. Херсон, 2013 р.); «Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки» (м. Луцьк, 2013 р.), «Перспективи європейської та євроатлантичної інтеграції України» (м. Луцьк, 2014 р.), «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (м. Луцьк, 2014 р., 2015 р., 2016 р., 2017 р.).

Публікації. Результати проведених досліджень викладено в 29 наукових працях загальним обсягом 11,82 друк. арк., із яких особисто дисертанту належить 10,83 друк. арк., серед них - одна колективна монографія, 14 - статті у фахових наукових виданнях України, дві - у наукових періодичних виданнях іноземних держав та України, що включені до міжнародних наукометричних баз даних; 12 - апробаційного характеру у вітчизняних збірниках.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг роботи - 243 сторінки. Дисертаційна праця містить 21 таблицю, 38 рисунків. Список використаних джерел включає 264 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, відображено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, їх апробацію й особистий внесок здобувача.

У першому розділі **«Теоретично-методичні основи процесів активізації транскордонного співробітництва міських поселень»** розкрито концептуальні засади активізації транскордонного співробітництва, визначено міські поселення як центри активізації транскордонної співпраці, розвинуто методичні підходи до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень.

Визначено, що транскордонну співпрацю як прояв інтеграційних процесів розглянуто вітчизняними й зарубіжними вченими, починаючи з 50-х рр. ХХ ст. Вивчення категоріального апарату транскордонного співробітництва дало змогу здійснити теоретико-методичне обґрунтування його розвитку, що визначено як один із засобів реалізації євроінтеграційних орієнтирів України.

Удосконалено концептуальні засади активізації транскордонного співробітництва як сукупності засобів і заходів, спрямованих на поглиблення та розширення транскордонних зв'язків через використання різноманітних форм транскордонного співробітництва. Об'єктом активізації транскордонного співробітництва визначено процес інтеграційної взаємодії договірних сторін завдяки визначеним формам для задоволення потреб населення транскордонних територій. Суб'єктом активізації транскордонного співробітництва виступають безпосередньо регіональні й місцеві органи влади, територіальні громади, громадські організації та установи, що функціонують на відповідних транскордонних територіях і реалізують заходи транскордонного характеру.

Запропоновано авторський підхід до трактування поняття «центр активізації транскордонного співробітництва», яке ґрунтується на виокремленні поселень, де відбувається реалізація одного або декількох видів транскордонної співпраці в економічній, культурній, освітній, адміністративній сферах за допомогою налагодження зв'язків між територіальними громадами прикордонних регіонів суміжних країн, а також у вигляді реалізації спільних проектів. Мета функціонування центрів активізації транскордонного співробітництва - підвищення рівня добробуту населення, вирівнювання рівня якості життя до середньоєвропейського та створення оптимальних умов життєдіяльності населення за допомогою максимально ефективного застосування транскордонних зв'язків.

Визначено напрями діяльності в центрах активізації транскордонного співробітництва: розвиток економічних відносин, розширення освітньо-наукових зв'язків, співпраця у сферах культури, охорони здоров'я й довкілля, а також органів місцевого самоврядування (рис. 1).

Рис. 1. *Напрями діяльності в центрах активізації транскордонного співробітництва**

*Розроблено здобувачем.

Центри активізації транскордонного співробітництва володіють певним соціально-економічним потенціалом та сприятливими передумовами для виконання зовнішньоекономічної діяльності й розвитку транскордонних зв'язків (розвинені транспортна та прикордонна інфраструктури, близьке розміщення пунктів пропуску, наявність фінансових інституцій тощо).

Визначено, що міські поселення (міста й селища міського типу), виступаючи елементом просторової структури регіонального господарства та полюсом його соціально-економічного зростання, володіють потенціалом активізації транскордонного співробітництва.

Обґрунтовано необхідність ідентифікації факторів активізації транскордонного співробітництва міських поселень, адже їх комплексна дія формує середовище для налагодження виробничо-господарських, організаційних, адміністративних, соціальних транскордонних зв'язків.

Удосконалено методичний підхід до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень за допомогою виокремлення послідовних етапів, які, на відміну від наявних, уключають аналіз передумов та факторів

його активізації на національному й регіональному рівнях, що дає можливість об'єктивно оцінити рівень транскордонної співпраці міських поселень, розробити стратегічні напрями її активізації на основі моделювання та оперативно реагувати на зміну транскордонного середовища. (рис. 2).

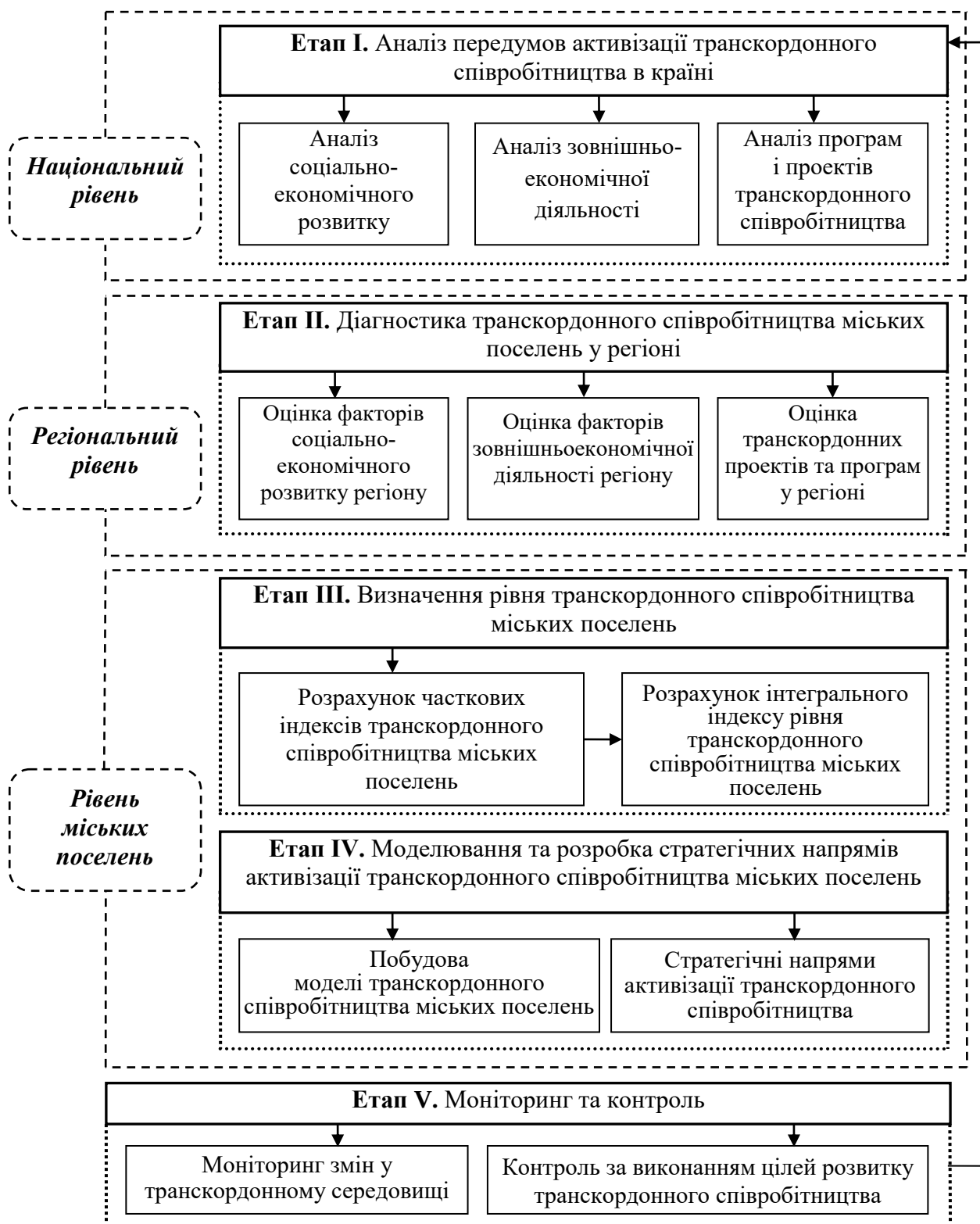

Рис. 2. Методика оцінки транскордонного співробітництва міських поселень*

*Розроблено здобувачем.

Застосування запропонованої методики дає можливість об'єктивно оцінити рівень транскордонної співпраці міських поселень, передумов і факторів її активізації, підвищити ефективність управління змінами в транскордонному просторі.

Аналіз наявних науково-методичних положень до оцінки транскордонного співробітництва уможливорює висновок, що всі вони окреслені певними конкретними цілями. Зауважимо, що оцінка транскордонного співробітництва повинна здійснюватися комплексно, із застосуванням системи показників, які відображають результативність діяльності центрів транскордонного співробітництва та їх роль у регіоні.

Визначення рівня транскордонного співробітництва міських поселень запропоновано здійснювати за допомогою обрахунку інтегрального індексу (T), який розраховуємо використовуючи статистичну формулу середньої квадратичної (формула 1):

$$T = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n Xi^2}{n}}, \quad (1)$$

де n – кількість часткових показників;

Xi – значення i -го часткового показника.

Часткові показники відображають питому вагу капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій та експорту/імпорту в господарській діяльності міського поселення в загальному обсязі відповідних показників регіону.

Інтегральний індекс набуває значення в межах $0 < T < 100$ і відображає пряму залежність: чим він більший, тим вищий рівень розвитку транскордонного співробітництва на певній території.

У другому розділі «**Особливості розвитку транскордонного співробітництва міських поселень**» проаналізовано передумови активізації транскордонного співробітництва в Україні, здійснено діагностику транскордонної співпраці міських поселень у регіоні та визначено рівень їх транскордонного співробітництва.

Аналіз соціально-економічного розвитку й зовнішньоекономічної діяльності України дав підставу виявити низку передумов активізації транскордонного співробітництва, до яких віднесено кризові явища в економіці, розвиток ринкових умов господарювання, поглиблення європейської інтеграції, зміни ролі й функцій міських поселень, проведення реформ, міграцію населення. Зазначені вище процеси призвели до зміни функцій і ролі міських поселень у соціально-економічному розвитку регіонів України. Доведено, що в умовах посилення відкритості економіки нашої держави, поглиблення процесів європейської інтеграції, запровадження адміністративно-територіальної реформи відкриваються нові можливості розвитку міських поселень й активізації їх участі в програмах транскордонного співробітництва, упроваджених Європейським Союзом (табл. 1).

Таблиця 1

Участь регіонів України у транскордонному співробітництві*

Область (регіон) України	Займають прикордонне положення	Спільні операційні програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014–2020 рр.			
		Польща-Україна-Білорусь	Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна	Україна-Румунія	Басейн Чорного моря
Вінницька	+	-	-	Д	-
Волинська	+	О	-	-	-
Дніпропетровська	-	-	-	-	-
Донецька	+	-	-	-	-
Житомирська	+	-	-	-	-
Закарпатська	+	О	О	О	
Запорізька	+	-	-	-	+
Івано-Франківська	+	Д	О	О	-
Київська	+	-	-	-	-
Кіровоградська	-	-	-	-	-
Луганська	+	-	-	-	-
Львівська	+	О	-	-	-
Миколаївська	+	-	-	-	+
Одеська	+	-	-	О	+
Полтавська	-	-	-	-	-
Рівненська	+	Д	-	-	-
Сумська	+	Д	-	-	-
Тернопільська	-	-	-	Д	-
Харківська	+	-	-	-	-
Херсонська	+	-	-	-	+
Хмельницька	-	-	-	Д	-
Черкаська	-	-	-	-	-
Чернівецька	+	-	Д	О	-
Чернігівська	+	-	-	-	-
АР Крим	+	-	-	-	-
Бюджет (внесок ЄС), млн євро	х	175,799	73,952	60,000	49, 039

О – основні регіони;

Д – додаткові (прилеглі) регіони.

*Складено здобувачем.

Волинська область належить до регіонів України, що характеризуються інтенсивними транскордонними зв'язками, територія якої входить до складу єврорегіону «Буг». Тому результати аналізу транскордонного співробітництва міських поселень на матеріалах Волинської області можуть бути адаптовані до інших регіонів України з урахуванням їхніх місцевих особливостей.

За результатами діагностики факторів активізації транскордонної співпраці міських поселень у Волинській області узагальнено та систематизовано фактори формування й розвитку міських поселень, з одного боку, і фактори розвитку транскордонного співробітництва з іншого. Це уможливило виокремлення таких факторів активізації транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні: економіко-географічне та геополітичне положення, природні умови й ресурси, економічні, населення та трудові ресурси,

транспортна інфраструктура, прикордонна інфраструктура, зовнішня фінансова допомога й інвестиції, екологічні, етнічно-культурні, нормативно-правові, роль в адміністративно-територіальному устрої, інформаційні.

Серед чинників, що гальмують розвиток транскордонної співпраці міських поселень у регіоні, виявлено недосконалий режим іноземного інвестування, значні трансакційні витрати, високий рівень економічних ризиків у регіоні, брак ресурсів у вітчизняних підприємств. Визначено напрями удосконалення транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні: залучення до системи міжнародного кооперування, стимулювання інвестиційних потоків, розвиток міжнародної торгівлі.

Доведено, що активізація транскордонної співпраці окреслює напрями розвитку регіону у сфері розширення прикордонної та зовнішньої торгівлі, інвестиційних зв'язків, створення спільних підприємств і забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу. Тому розвиток транскордонного співробітництва міських поселень Волинської області проаналізовано за показниками обсягу й динаміки капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій, а також обсягу експорту та імпорту товарів (табл. 2).

Таблиця 2

Частка міських поселень у транскордонному співробітництві Волинської області за показниками 2016 р., %

Міські поселення	Капітальні інвестиції	Обсяг прямих іноземних інвестицій на кінець року	Експорт товарів	Імпорт товарів
Волинська обл.	52,40	52,31	52,31	52,31
м. Луцьк	42,251	34,407	30,202	65,677
м. Володимир-Волинський	1,827	0,014	1,021	0,398
м. Ковель	5,836	1,744	2,319	1,388
м. Нововолинськ	7,375	45,038	6,854	6,206
Міські поселення в адміністративних районах області				
Володимир-Волинський	0,336	0,000	0,025	0,109
Горохівський	0,827	0,002	0,255	0,048
Іваничівський	0,295	0,078	0,157	0,270
Камінь-Каширський	0,271	0,070	0,154	0,020
Ківерцівський	2,043	0,000	0,909	0,178
Ковельський	0,527	1,572	0,214	0,087
Локачинський	0,064	1,060	0,025	0,008
Луцький	1,538	0,013	4,398	2,117
Любешівський	0,114	0,587	0,033	0,026
Любомльський	0,388	0,000	0,108	0,046
Маневицький	0,377	0,039	0,418	0,004
Ратнівський	0,435	0,036	0,180	0,034
Рожищенський	0,809	0,684	1,719	0,099
Старовижівський	0,137	0,023	0,031	0,005
Турійський	0,453	0,000	0,181	0,018
Шацький	0,197	0,001	0,013	0,004

**Розраховано здобувачем за даними Статистичного щорічника (Волинь, 2017).*

Аналіз факторів зовнішньоекономічної діяльності регіону показав неоднозначну тенденцію розвитку міських поселень. Для проведення комплексного аналізу рівня транскордонного співробітництва розраховано інтегральний показник, на основі якого визначено рейтинг міських поселень у Волинській області за період 2013-2016 рр. (табл. 3).

Проведення рейтингової оцінки дало змогу виявити суттєву диференціацію міських поселень Волинської області за рівнем розвитку транскордонної співпраці. Виявлено, що розвиток транскордонного співробітництва зосереджується у містах обласного значення. Це доводить неефективність застосування потенціалу селищ міського типу й невеликих міст у налагодженні транскордонних зв'язків.

Таблиця 3

**Інтегральний індекс рівня транскордонного співробітництва
міських поселень Волинської області**

Міста та міські поселення в адміністративних районах області	2013		2014		2015		2016	
	індекс	рейтинг	індекс	рейтинг	індекс	рейтинг	індекс	рейтинг
м. Луцьк	51,03	1	42,68	1	37,41	1	45,26	1
м. Нововолинськ	14,32	2	18,16	2	25,61	2	23,28	2
м. Ковель	2,31	4	2,63	4	3,35	3	3,33	3
Луцький	1,99	5	2,65	3	2,64	4	2,56	4
Ківерцівський	0,94	7	0,88	6	0,93	6	1,12	5
м. Володимир-Волинський	2,63	3	1,81	5	1,51	5	1,07	6
Рожищенський	0,44	10	0,79	8	0,84	7	1,01	7
Ковельський	0,76	8	0,81	7	0,77	8	0,84	8
Локачинський	1,18	6	0,77	9	0,57	9	0,53	9
Горохівський	0,34	11	0,57	10	0,39	10	0,43	10
Любешівський	0,30	13	0,31	13	0,29	12	0,30	11
Маневицький	0,27	14	0,39	11	0,26	13	0,28	12
Ратнівський	0,45	9	0,34	12	0,35	11	0,24	13
Турійський	0,17	17	0,14	18	0,15	16	0,24	14
Іваничівський	0,24	15	0,25	14	0,25	14	0,22	15
Любомльський	0,32	12	0,20	16	0,11	18	0,20	16
Володимир-Волинський	0,22	16	0,17	17	0,15	15	0,18	17
Камінь-Каширський	0,16	18	0,13	19	0,10	19	0,16	18
Шацький	0,10	19	0,24	15	0,13	17	0,10	19
Старовижівський	0,04	20	0,04	20	0,03	20	0,07	20

**Розраховано здобувачем.*

За результатами SWOT-аналізу транскордонного співробітництва міських поселень Волинської області визначено сильні сторони, до яких віднесено спільне історичне минуле; спільну історичну спадщину; слабкий мовний бар'єр; позитивні дипломатичні стосунки; наявність спільних підприємств; наявність угод про партнерство і співробітництво між міськими поселеннями; наявність певного досвіду співробітництва в освітній і науковій сфері. Слабкими сторонами визначено нестабільну політична ситуація в Україні (військові дії на Сході); низьку конкурентоспроможність українських підприємств, порівняно з польськими; недостатню поінформованість щодо переваг транскордонного співробітництва, можливостей участі в

транскордонних програмах та проектах; декларативний характер побратимських угод; відсутність фінансових механізмів підтримки розвитку транскордонного співробітництва; диспропорції економічного розвитку міських поселень, порівняно з польськими; бар'єрна функція кордону; недостатній рівень повноважень місцевої влади в розподілі бюджетних коштів. Розкрито переваги й недоліки здійснення транскордонних зв'язків між міськими поселеннями, урахування яких сприяє науковому обґрунтуванню стратегічних напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень в Україні.

У третьому розділі роботи **«Удосконалення транскордонного співробітництва міських поселень»** здійснено моделювання, обґрунтовано стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень; вдосконалено організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень у контексті активізації їх транскордонного співробітництва; розроблено рекомендації щодо розвитку форм активізації транскордонної співпраці міських поселень.

У роботі побудовано кореляційно-регресійну модель, що відображає залежність рівня транскордонного співробітництва міських поселень (T) від основних його складників, якими позначено обсяг прямих іноземних інвестицій (I) та експорту товару (E) (формула 2).

$$T = -0,195 + 0,155 I + 0,176 E \quad (2)$$

Обґрунтовано, що в контексті реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та зважаючи на потребу створення сприятливого транскордонного середовища для розвитку міських поселень в Україні доцільно запровадити стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень. До них віднесено адаптацію регіональної політики України до регіональної політики ЄС у контексті реалізації Угоди про асоціацію; координацію транскордонного співробітництва міських поселень на державному, регіональному, місцевому та громадському рівнях; децентралізацію державного управління та розвиток територіальних громад; конвергенцію та зменшення диспропорцій розвитку міських поселень; розвиток транскордонної кооперації; налагодження партнерських відносин між міськими поселеннями; інвестиційне забезпечення розвитку транскордонного співробітництва міських поселень; запровадження нових його форм; моніторинг розвитку транскордонного співробітництва у міських поселеннях; поглиблення євроінтеграційних процесів тощо.

З огляду на недостатню ефективність використання потенціалу міських поселень в Україні, для налагодження транскордонних зв'язків запропоновано удосконалити організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень у контексті активізації транскордонного співробітництва на основі застосування досвіду Європейського Союзу (рис. 3). Визначено, що цей механізм є сукупністю відповідних методів і інструментів, застосування яких сприятиме реалізації транскордонних проектів із залученням суб'єктів підприємництва, громадських організацій, інших установ; поліпшенню бізнес-клімату та надходженню інвестицій у міські поселення; створенню умов для розвитку кооперації та інфраструктури.

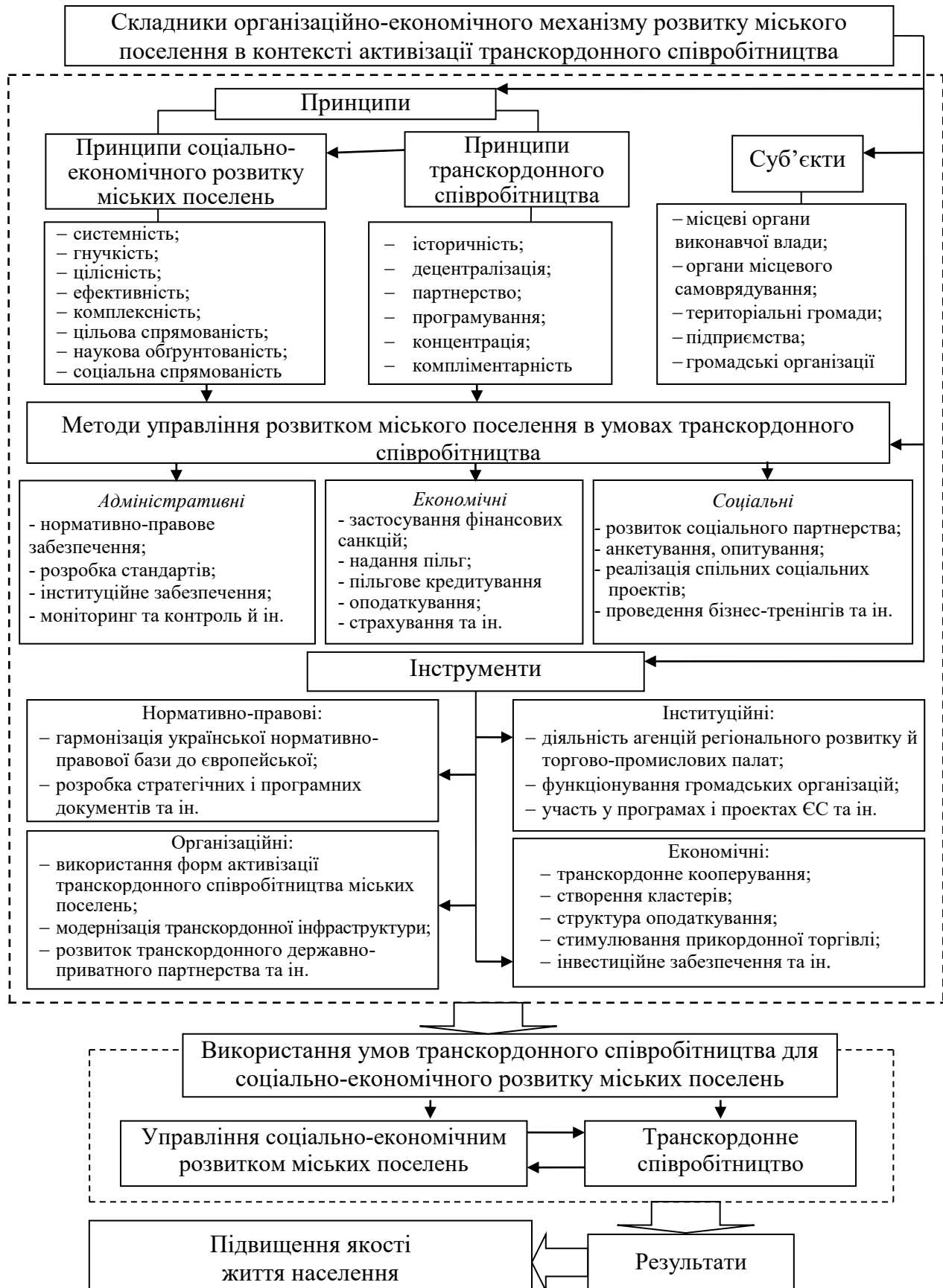

Рис. 3. Організаційно-економічний механізм розвитку міського поселення в контексті активізації транскордонного співробітництва*

*Розроблено здобувачем.

Доведено, що активізації транскордонного співробітництва міських поселень сприяє розвиток різноманітних форм транскордонної співпраці, серед яких прямі контакти, транскордонні промислові зони й парки, транскордонне партнерство, транскордонні кластери, транскордонні проекти, транскордонні ринків. Запропоновано рекомендації щодо активізації транскордонного партнерства міських поселень як ефективного напрямку розвитку міських поселень у контексті їх участі в транскордонній співпраці.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нові наукові підходи до виконання актуального науково-практичного завдання, яке полягає в поглибленні теоретико-методичних засад, розробці напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Узагальнення та систематизація результатів дослідження уможливили формулювання таких висновків:

1. З огляду на необхідність досягнення євроінтеграційних цілей України й недостатній рівень ефективності транскордонної співпраці, ми розробили концептуальні засади її активізації, застосування яких сприятиме поглибленню й розширенню транскордонних зв'язків використанням різноманітних форм транскордонного співробітництва. Визначено, що процеси активізації транскордонного співробітництва відбуваються на міжнародному рівні, коли процес інтеграційної взаємодії регулюється на основі домовленостей і взаємозв'язків між країнами, та регіонально-локальному рівні, на якому основну роль відіграють регіональні й місцеві органи влади, територіальні громади, громадські організації.

2. Доведено, що на регіонально-локальному рівні поселення виступають центром активізації транскордонної співпраці. Ураховуючи те, що міські поселення є полюсами зростання, обґрунтовано їх місце та значення як центрів активізації транскордонного співробітництва, засвоєння яких сприяє вирівнюванню рівня соціально-економічного розвитку міських поселень. Саме в міські поселення спрямовують інвестиційні потоки, що сприяє покращенню якості життя населення. Для посилення транскордонних зв'язків економічного, культурного й іншого характеру розвинуто теорію про центри активізації транскордонного співробітництва, напрями діяльності яких - розвиток економічних відносин, розширення освітньо-наукових зв'язків, співпраця в культурі, у сфері охорони здоров'я та довкілля, співпраця органів місцевого самоврядування.

3. Удосконалено методичні підходи до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень на основі узагальнення наявних положень та їх доповнення виокремленням таких етапів, як аналіз передумов активізації транскордонного співробітництва в країні, діагностика транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні, визначення рівня транскордонної співпраці міських поселень на основі інтегральної оцінки, моделювання транскордонного співробітництва міських поселень, розробка стратегічних напрямків його активізації, моніторинг і контроль за ефективністю здійснених заходів.

4. Аналіз передумов активізації транскордонного співробітництва в Україні засвідчив, що процеси поглиблення європейської інтеграції, які відбуваються внаслідок прагнення України до входження в європейський простір, виступають чинником залучення інвестицій, розширення регіональних ринків, налагодження транскордонних зв'язків, створення транскордонної інфраструктури, у тому числі з обслуговування міжнародних транспортних коридорів. Усе вищезазначене сприяє утвердженню міських поселень як опорних центрів просторової структури господарства та розселення в Україні.

5. У результаті діагностики транскордонного співробітництва міських поселень у регіоні визначено фактори активізації транскордонної співпраці міських поселень, до яких віднесено економіко-географічне та геополітичне положення, природні умови та ресурси, економічні, населення і трудові ресурси, транспортну інфраструктуру, прикордонну інфраструктуру, зовнішню фінансову допомогу та інвестиції, екологічні, етнічно-культурні, нормативно-правові, роль в адміністративно-територіальному устрої, інформаційні. Доведено, що вони є причинно-рушійними силами розвитку міських поселень і налагодження транскордонних зв'язків.

6. Для визначення рівня транскордонного співробітництва міських поселень запропоновано розрахунок інтегрального показника. Його використання дає змогу здійснити рейтингову оцінку, що сприяє розробці пропозицій для прийняття управлінських рішень з урахуванням регіональних особливостей щодо усунення негативних факторів, які перешкоджають налагодженню транскордонних зв'язків і стримують розвиток міських поселень.

7. За результатами моделювання та аналізу досвіду Європейського Союзу обґрунтовано стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Вони спрямовані на формування відкритої й динамічної системи принципів, методів та інструментів для створення сприятливого транскордонного середовища розвитку міських поселень. Їх реалізація дасть змогу наблизити регіональну політику України до регіональної політики Європейського Союзу в контексті поглиблення процесів європейської інтеграції та розвитку транскордонної співпраці.

8. Розроблено організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень у контексті активізації транскордонного співробітництва, який являє собою сукупність відповідних методів й інструментів. Їх застосування сприятиме реалізації транскордонних проектів із залученням суб'єктів підприємництва, громадських організацій, інших установ; поліпшенню бізнес-клімату та надходженню інвестицій у міські поселення; створенню умов для розвитку кооперації й інфраструктури. Результатом запровадження цього механізму виступає підвищення рівня якості життя людей у міських поселеннях і налагодження транскордонних зв'язків між ними.

9. Доведено, що транскордонне співробітництво в сучасних умовах поглиблення європейської інтеграції в Україні набуває різноманітних форм. Серед них найбільш перспективні ті, що передбачають надання більшої самостійності органам регіональної й місцевої влади в прийнятті рішень євроінтеграційного характеру та використанні можливостей активізації транскордонного співробітництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія

1. Лугова О. А. Напрямки розвитку міських поселень транскордонного регіону в умовах європейської інтеграції / О. А. Лугова // Європейська інтеграція: досвід Польщі та України: [кол. моногр.] / за заг. ред. Н. В. Павліхи. – Луцьк, Люблін : Drukarnia Kolor Lublin, 2013. С. 540-548. (0,67 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України:

2. Лугова О. А. Соціально-економічні фактори формування мережі центрів активізації господарської діяльності Волинської області / О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Серія «Економічні науки. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка». – Луцьк, 2003. – № 8. – С. 130–135. (0,51 друк. арк.).

3. Лугова О. А. Напрями розвитку центрів активізації транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції / НУВГП: [зб. наук. праць]. – Рівне, 2005. – Вип. XI. – № 1. – Серія: «Інтеграція та інноваційна трансформація». – С. 56-64. (0,34 друк. арк.).

4. Лугова О. А. Проблеми та основні напрями розвитку малих міст регіону / О. А. Лугова // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції / НУВГП: [зб. наук. праць]. – Рівне, 2005. – Вип. XI. – № 3. – Серія: «Зайнятість та соціальна інфраструктура». – С. 84-89. (0,32 друк. арк.).

5. Лугова О. А. Оцінка реалізації програм Європейського Союзу з транскордонного співробітництва та їх значення в соціально-економічному розвитку єврорегіону «Буг» / О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Серія «Міжнародні відносини». – Луцьк, 2007. – № 7. – С. 180-187. (0,74 друк. арк.).

6. Лугова О. А. Просторові аспекти та форми підвищення ефективності функціонування центрів активізації транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Серія «Економічні науки». – Луцьк, 2007. – № 12. – С. 233-239. (0,65 друк. арк.).

7. Лугова О. А. Інвестиційне забезпечення розвитку центрів активізації транскордонного співробітництва Волинської області / О. А. Лугова // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економіка: [зб. наук. праць]. – Рівне, 2008. – Випуск 4 (44). – Частина 4. – С. 333-338. (0,31 друк. арк.).

8. Павлов В. І., Лугова О. А. Малі міста в системі транскордонного співробітництва / В. І. Павлов, О. А. Лугова // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції: [зб. наук. праць]. – Київ : СЕУ ; Рівне : НУВГП, 2009. – Випуск XV. – № 1. – С. 118-128. *Особисто здобувачем визначено напрями розвитку міст в системі транскордонного співробітництва* (0,47 друк. арк., особисто здобувача – 0,23 друк. арк.).

9. Лугова О. А. Програма добросусідства «Польща-Білорусь-Україна» як чинник активізації транскордонного співробітництва єврорегіону «Буг» / О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини: [зб. наук. праць]. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. – Випуск № 20. – С. 58-62. (0,56 друк. арк.).

10. Лугова О. А. Міські поселення як центри активізації транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини: [зб. наук. праць]. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. – Випуск № 21 (218). – С. 16-21. (0,49 друк. арк.).

11. Науменко С. В., Лугова О. А. Фінансові аспекти активізації розвитку транскордонного співробітництва євро регіону «Буг» / С. В. Науменко, О. А. Лугова // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції: [зб. наук. праць] / укладач Павлов В. І. – Київ : СЕУ ; Рівне : НУВГП, 2011. – Випуск XVII. – № 4. – С.32-41. *Особисто здобувачем визначено джерела та особливості фінансування транскордонних проектів* (0,54 друк. арк., особисто здобувача – 0,27 друк. арк.).

12. Лугова О. А., Гуменюк Д. М. Транскордонні кластери як форма активізації міжрегіонального співробітництва / Д. М. Гуменюк, О. А. Лугова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини. – Луцьк, 2012. – № 20 (245). – С. 47-51. *Особисто здобувачем визначено напрямки розвитку транскордонних кластерів* (0,32 друк. арк., особисто здобувача – 0,16 друк. арк.).

13. Павлов В. І., Лугова О. А. Міграційні процеси в Україні в умовах активізації транскордонного співробітництва / В. І. Павлов, О. А. Лугова // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Територіальні міграційні системи: теорія і практика. – Вип. 3 (101). – Львів, 2013. – С. 355-360. *Особисто здобувачем визначено чинники міграційних процесів в Україні в умовах транскордонного співробітництва* (0,38 друк. арк., особисто здобувача – 0,19 друк. арк.).

14. Корнелюк О. А. Напрями розвитку міських поселень регіону в умовах транскордонного співробітництва / О. А. Корнелюк // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини. – Луцьк, 2013. – № 10 (279). – С. 282-288. (0,64 друк. арк.).

15. Корнелюк О. А. Теоретичні засади активізації транскордонного співробітництва міських поселень / О. А. Корнелюк // Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки». – Рівне, 2016. – Випуск 4 (76). – С. 173-182. (0,53 друк. арк.).

**Статті у наукових виданнях України та іноземних виданнях,
що внесені до міжнародних наукометричних баз даних:**

16. Корнелюк О. А. Проблемы развития городских поселений пограничного региона в условиях трансграничного сотрудничества / О. А. Корнелюк // Экономика и предпринимательство. – Москва, 2014. – № 4. – ч. 2 (45-2). (Vol. 8, Nom. 4-2). – С. 353-357. (Agris (International Information System for the Agricultural Sciences and Technology)). (0,69 друк. арк.).

17. Корнелюк О. А. Аналіз функціонування міських поселень України в умовах транскордонного співробітництва (на матеріалах євро регіону «Буг») / О. А. Корнелюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». – Одеса, 2017. – Випуск 27. – Ч. 2. – С. 72-77. (Index Copernicus). (0,87 друк. арк.).

Інші видання:

18. Лугова О. А. Роль центрів активізації господарської діяльності в соціально-економічному розвитку Єврорегіону Буг / О. А. Лугова // Регіон 2003: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (22-25 квіт. 2003 р., м. Харків). – Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2003. – С. 163-164. (0,07 друк. арк.).

19. Лугова О. А. Роль промисловості у формуванні мережі центрів активізації господарської діяльності Єврорегіону «Буг» / О. А. Лугова // Суспільно-географічні проблеми розвитку продуктивних сил України: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (20-21 квіт. 2004 р.). – Київ, 2004. – С. 285-286. (0,07 друк. арк.).

20. Лугова О. А. Залучення іноземних інвестицій як важливий чинник інтенсифікації розвитку центрів активізації господарської діяльності Волинської області / О. А. Лугова // Соціально-економічні проблеми сталого розвитку українського суспільства: матеріали наук.-практ. конф. (9-11 верес. 2004 р.). – Мелітополь, 2004. – С. 117-118. (0,08 друк. арк.).

21. Лугова О. А. Центри активізації транскордонного співробітництва: завдання, цілі та критерії визначення / О. А. Лугова // Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих науковців (19-20 трав. 2006 р.): у 2-х т. – Т. 2. – Луцьк : Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2006. – С. 305-308. (0,29 друк. арк.).

22. Лугова О. А. Інституційне забезпечення регулювання процесів транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (11-12 жовт. 2007 р.): у 2-х т. – Т. 2: Проблеми розвитку прикордонних територій. – Луцьк : Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2007. – С. 281-288. (0,62 друк. арк.).

23. Лугова О. А. Іноземні інвестиції як чинник активізації транскордонного співробітництва прикордонного регіону / О. А. Лугова // Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 жовт. 2008 р.). - Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. – С. 272-275. (0,29 друк. арк.).

24. Лугова О. А. Процеси формування та фактори розвитку центрів активізації транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Розвиток нових форм транскордонного співробітництва: матеріали круглого столу (28 квіт. 2009 р.). – Львів : ІРД НАН України, 2009. – С. 102-106. (0,21 друк. арк.).

25. Павлов В. І., Лугова О. А. Малі міста як центри активізації транскордонного співробітництва та їх роль в інтенсифікації міжрегіональних зв'язків / В. І. Павлов, О. А. Лугова // Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 жовт. 2009 р.). Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. С. 202-205. *Особисто здобувачем визначено функції та проблеми розвитку малих міст регіону в умовах транскордонного співробітництва* (0,25 друк. арк., особисто здобувача – 0,12 друк.арк.).

26. Лугова О. А. Стратегічні пріоритети розвитку міських поселень за умов транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 жовт. 2010 р.). – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – С. 386-390. (0,28 друк. арк.).

27. Лугова О. А. Методичні основи дослідження ефективності центрів активізації транскордонного співробітництва / О. А. Лугова // Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво: тези доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих науковців (25-26 трав. 2011 р.). – Луцьк : Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – С. 231-234. (0,23 друк. арк.).

28. Лугова О. А. Центри активізації транскордонного співробітництва: фактори формування та роль в регіональному розвитку / О. А. Лугова // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (29-30 трав. 2012 р.). – Луцьк, 2012. – С. 52-53. (0,14 друк. арк.).

29. Корнелюк О. А. Особливості проектного менеджменту в умовах транскордонного співробітництва / О. А. Корнелюк // Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 груд. 2013 р.). – Херсон, 2013. – С. 102-104. (0,26 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Корнелюк О.А. Активізація транскордонного співробітництва міських поселень. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2018.

У дисертації розкрито концептуальні засади активізації транскордонного співробітництва, визначено міські поселення як центри активізації транскордонного співробітництва, розвинуто методичні підходи до оцінки транскордонного співробітництва міських поселень.

Проведено аналіз передумов активізації транскордонного співробітництва в Україні, здійснено діагностику транскордонного співробітництва міських поселень в регіоні та визначено рівень транскордонного співробітництва міських поселень.

Здійснено моделювання, обґрунтовано стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень; вдосконалено організаційно-економічний механізм розвитку міських поселень в контексті активізації їх транскордонного співробітництва; розроблено рекомендації щодо розвитку форм активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, активізація транскордонного співробітництва, міські поселення, центр активізації транскордонного співробітництва, форми транскордонного співробітництва.

АННОТАЦИЯ

Корнелюк О. А. Активизация трансграничного сотрудничества городских поселений. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.05 – развитие производительных сил и региональная экономика. – Восточноєвропейский национальный университет имени Леси Украинки, Луцк, 2018.

В диссертации раскрыты концептуальные основы активизации трансграничного сотрудничества, определены городские поселения как центры

активизации трансграничного сотрудничества, развито методические подходы к оценке трансграничного сотрудничества городских поселений.

Проведен анализ предпосылок активизации трансграничного сотрудничества в Украине, осуществлено диагностику трансграничного сотрудничества городских поселений в регионе и определен уровень трансграничного сотрудничества городских поселений.

Осуществлено моделирование, обоснованы стратегические направления активизации трансграничного сотрудничества городских поселений; усовершенствован организационно-экономический механизм развития городских поселений в контексте активизации их трансграничного сотрудничества; разработаны рекомендации по развитию форм активизации трансграничного сотрудничества городских поселений.

Ключевые слова: трансграничное сотрудничество, активизация трансграничного сотрудничества, городские поселения, центр активизации трансграничного сотрудничества, формы трансграничного сотрудничества.

SUMMARY

Kornelyuk O. A. Activation of Cross-Border Cooperation of Urban Settlements. – Manuscript.

The thesis for the scientific degree of a candidate of economic sciences, specialty 08.00.05 – Development of Productive Forces and Regional Economy. – Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, 2018.

The thesis describes the conceptual principles of cross-border cooperation activation, identified urban settlements as centers for the intensification of cross-border cooperation, and developed methodological approaches to the assessment of urban settlements cross-border cooperation. The conceptual framework for the enhancement of cross-border cooperation, based on the use of a set of tools and measures aimed at deepening and expanding of cross-border links through the use of various forms of cross-border cooperation at the international, regional and local levels, has been improved.

The analysis of the preconditions for cross-border cooperation intensification in Ukraine and the diagnosis of cross-border cooperation of urban settlements in the region has been carried out as well as the level of cross-border cooperation of urban settlements has been determined. Scientific approaches to the factors definition of cross-border cooperation development of urban settlements have been developed, which, in contrast to the factors of general cross-border cooperation development, are formed in terms of influence on the activation of urban settlements cross-border cooperation.

The simulation is carried out, strategic directions of activation of urban settlements cross-border cooperation are substantiated; the organizational and economic mechanism of urban settlements development of in the context of their cross-border cooperation intensification is improved; recommendations on the development of activation of urban settlements cross-border cooperation forms have been developed. The recommendations for formation of activation of urban settlements strategic cross-border cooperation directions are substantiated; their implementation is considered in the context of the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union and will promote the adaptation of the regional policy of Ukraine to the regional policy of this association.

Key words: cross-border cooperation, intensification of cross-border cooperation, urban settlements, center for activation of cross-border cooperation, forms of cross-border cooperation.

Підписано до друку 23.05.2018 р. Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Обсяг 0,9 ум. друк. арк. 0,9 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 68. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).